

Utveckling av arbetet i samverkansområdena

- för helhetssyn och samordnad
planering

Delrapport

Sammanfattning

Samverkansområdena ska möjliggöra en helhetssyn för en sammanhängande planering för samhällsskydd och beredskap. Arbetet i samverkansområdena behöver utvecklas både vad gäller struktur och uppgifter. I denna delrapport presenteras MSB:s förslag till förändringar.

Ett tydligare fokus

Arbetet i samverkansområdena behöver ha ett tydligare fokus på att åstadkomma helhetssyn för en sammanhängande planering. Arbetet behöver också ha ett mer strategiskt fokus för att säkerställa att samhällets förmåga (att förebygga och hantera) stärks genom de åtgärder som genomförs. Detta uppnås genom att tydliggöra gemensamma utgångspunkter för planering i form av syfte, uppgifter och frågeställningar, samt att det finns en gemensam bild över de utmaningar som samhället står inför.

En planering som tar om hand relevanta behov

Arbetet i samverkansområdena bör resultera i en sammanhängande och aktuell planering för att möta olika slags sårbarheter, risker och hot i fredstid och vid höjd beredskap. Detsamma gäller arbetet med katastrofriskreducering inom ramen för FN:s Sendairamverk.

Effektiva samverkansformer

Syfte och uppgifter bör ensas för samtliga samverkansområden. Detta skapar en tydlighet och underlättar samverkan mellan olika samverkansområden. Antalet möten begränsas och SO-chefsmöten integreras med ordinarie möten inom respektive SO-gruppering. För att kunna driva, utveckla och stödja arbetet blir MSB ordförande för samtliga samverkansområden. Rollen som vice ordförande föreslås rotera mellan övriga myndigheter. Tvärsektoriella frågor kommer att koordineras i ett ordföranderåd som består av MSB och samtliga viceordförandemyndigheter. Grundprincipen vad gäller finansiering av arbetet i samverkansområdena är att myndigheterna själva ska stå för sina kostnader.

Flexibla och behovsstyrda arbetsgrupper

Frågor och teman som är relevanta för aktörer i flera samverkansområden ska behandlas i tvärsektoriella arbetsgrupper. Arbetsgrupperna ska vara behovsstyrda, tidsbegränsade och relatera till samhällsskydd och beredskap. Resultat från arbetsgruppens arbete ska komma samverkansområdena till del och vara ett stöd för den planering som sker i samverkansområdena.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	2
1. Inledning	4
1.1 Bakgrund och behov	4
1.2 Utveckling av arbetet i samverkansområdena	4
1.3 Syftet med delrapporten.....	5
2. Syfte och organisering av arbetet i samverkansområdena	6
2.1 Utgångspunkter för arbetet i samverkansområdena	6
2.1.1 Syfte.....	6
2.1.2 Uppgifter.....	7
2.1.3 Inriktning för arbetet inom samverkansområdena.....	8
2.2 Ordförandeskap.....	9
2.2.1 Ordförande	9
2.2.2 Vice ordförande	9
2.3 Mötesformer inom SO-strukturen	9
2.3.1 GD- och landshövdingemöte	10
2.3.2 Planeringsmöten inom respektive samverkansområde	10
2.3.3 Storforum.....	11
2.3.4 Ordföranderåd.....	11
2.3.5 MSB:s stöd till samverkansområdena.....	12
3. Tvärsektoriella arbetsgrupper och nätverk	13
3.1 Tvärsektoriella arbetsgrupper knutna till SO-strukturen.....	13
3.2 Synergier med befintliga nätverk och fora	15
Bilaga 1: Övergripande mål	16
Bilaga 2: Specifika mål	18

1. Inledning

1.1 Bakgrund och behov

MSB ser samverkansområdena som det främsta strategiska formatet för samverkan och planering inom samhällsskydd och beredskap och utvecklar nu dessa både vad gäller struktur och uppgifter. Det görs med grund i förordning (2015:1052) om krisberedskap och bevakningsansvariga myndigheters åtgärder vid höjd beredskap (krisberedskapsförordningen) och med stöd av bland annat resultaten från den översyn av samverkansområdena som genomfördes förra året.

Det myndighetsgemensamma arbetet inom och mellan samverkansområdena behöver i större utsträckning utgå ifrån och sättas i relation till samhällsskydd och beredskap i bred mening. Givet det förändrade säkerhetspolitiska läget i närområdet, har behovet av att återuppta planering för höjd beredskap aktualiserats. För att hålla samman samverkan och planering för krisberedskap och höjd beredskap ska detta arbete i huvudsak ske inom samverkansområdena. I detta sammanhang och i arbetet med skydd av samhällsviktig verksamhet är det särskilt viktigt att hitta bättre former för privat-offentlig samverkan. Det finns även anledning att knyta arbetet inom FN:s Sendairamverk för katastrofriskreducering närmare till processer inom krisberedskapen och till arbetet i samverkansområdena.

Målet med det pågående utvecklingsarbetet är att det från och med januari 2017 ska finnas mer effektiva och ändamålsenliga strukturer och processer för samverkan och planering mellan aktörer¹ i samverkansområdena. Effektiva i bemärkelsen att det samlade SO-arbetet sker kostnadseffektivt och att överlappningar undviks. Ändamålsenliga genom att SO-arbete resulterar i en sammanhängande och ständigt aktuell planering för att möta olika slags sårbarheter, risker och hot i fredstid och inför höjd beredskap.

1.2 Utveckling av arbetet i samverkansområdena

MSB:s arbete med att utveckla arbetet i samverkansområdena sker i flera steg.

Det första steget togs 2015 då det genomfördes en översyn av hur arbetet fungerar "Översyn av samverkansområdena" (MSB, dnr 2015-700). Översynen syftade till att ta fram en nuläges- och behovsbild av samverkansområdena, både avseende strukturen i sig samt hur arbetet i samverkansområdena styrs. Arbetet gjordes i samverkan med myndigheterna i samverkansområdena samt

¹ Med aktörer menas de som berörs av arbetet, dvs. myndigheter utpekade i krisberedskapsförordningen eller av MSB, samt övriga berörda myndigheter, kommuner, landsting, frivilligorganisationer och privata aktörer.

SKL, genom enkäter, fokusgrupper och intervjuer. Slutsatserna från översynen utgör en del av MSB:s fortsatta arbete med att utveckla samverkansområdena.

Det andra och tredje steget tas under 2016. Det andra steget – denna delrapport – handlar om att redovisa förslag till hur arbetet i samverkansområdena ska organiseras. Det tredje steget är en slutrapport som tas fram mot slutet av året. I den slås fast vilka förändringar som ska genomföras och ger en tidplan för fortsatt tillämpning och uppföljning av den förändrade SO-strukturen.

Delrapporten ger ramarna för hur MSB ser att arbetet ska ske i samverkansområdena. MSB kommer under 2016 fortsatt utveckla detaljer kring bl.a. processer och metoder för arbetet, mandat för representanterna och adjungerande av andra aktörer. En sammanställning av detta kommer att presenteras i slutrapporten.

Projektets leveranser förankras och kommuniceras med berörda aktörer löpande under året för att ge bästa möjliga förutsättningar att nå målet med utvecklingsarbetet.

1.3 Syftet med delrapporten

Syftet med denna rapport är att informera berörda aktörer om det pågående utvecklingsarbetet, klargöra viktiga ingångsvärden och ge aktörerna möjlighet att återkoppla på MSB:s förslag. Förslaget ger vissa ingångsvärden för planering inför 2017, men delar av förslaget kan komma att revideras under året.

De frågor som rapporten lyfter berör framförallt organiseringen av arbetet i samverkansområdena. I detta ingår förslag kring syfte, uppgifter, mål och arbetsformer. Det inkluderar också frågan om vem som ska leda arbetet i samverkansområdena samt hur arbetet ska finansieras. Flera frågor och detaljer återstår att beskriva och lösa ut under 2016, däribland den utvecklade SO-strukturens koppling till anslag 2:4 Krisberedskap.

2. Syfte och organisering av arbetet i samverkansområdena

MSB:s förslag är att övergripande syfte, uppgifter och frågeställningar för den gemensamma planeringen ska tydliggöras och gälla för samtliga samverkansområden. Mål för respektive samverkansområdet ska revideras. Syfte och mål ska få en tydligare koppling till 7 § i krisberedskapsförordningen.

Ambitionen är att arbetet inom respektive samverkansområde ska bli effektivare och mer ändamålsenligt. Antalet möten begränsas (fyra till sex per år) och får ett mer strategiskt fokus. SO-chefsmöten integreras med ordinarie möten.

För att driva, utveckla och stödja myndighetssamverkan inom samverkansområden på ett effektivt och ändamålsenligt sätt, avser MSB att från och med 1 januari 2017 vara ordförande i samtliga samverkansområden. Rollen som vice ordförande kommer att rotera mellan myndigheter som är utpekade i enlighet med krisberedskapsförordningen.

För att koordinera och ta hand om behov kring frågor som berör flera samverkansområden, bör ett ordföranderåd inrättas. Det ska bestå av MSB och samtliga viceordförandemyndigheter och mötas en till två gånger per år.

Grundprincipen vad gäller finansiering av arbetet i samverkansområdena är att myndigheterna själva ska stå för sina kostnader.

2.1 Utgångspunkter för arbetet i samverkansområdena

2.1.1 Syfte

I översynen av samverkansområdena framkom att myndigheterna efterlyser tydligare syfte och mål med det gemensamma arbetet i samverkansområdena. För att säkerställa att arbetet i samverkansområdena har tydligt fokus och riktning och för att underlätta tvärsektoriell samverkan bör syfte och uppgifter vara enhetliga för samtliga samverkansområden. Respektive samverkansområde bör dock ha specifika mål.² Arbetet ska ha en tydlig koppling till 7§ i krisberedskapsförordningen:

² Se bilaga 2: Specifika mål

”För att främja en helhetssyn i planeringen för krisberedskap och höjd beredskap ska planeringen för de myndigheter som anges i bilagan till denna förordning bedrivas inom samverkansområden. (...)”

Enligt MSB innebär detta att syftet med arbetet i samverkansområdena är att myndigheternas planering ska samordnas. En samordnad planering innebär att gemensamt och på ett systematiskt sätt komma fram till lämpliga åtgärder för stärkt krisberedskap och höjd beredskap. I detta är mål för samhällets säkerhet, mål för krisberedskapen och mål för civilt försvar styrande.³

Samverkansområdena är en plattform för samverkan och planering och inte en egen organisation. Följaktligen bör den gemensamma planeringen resultera i att enskilda myndigheter omhändertar identifierade krav och behov på lämpligt sätt.

2.1.2 Uppgifter

Flera myndigheter lyfte i översynen av samverkansområdena behov av att tydliggöra och ensa uppgifter att arbeta gemensamt med inom samverkansområdena. Givet syftet ovan är MSB:s förslag att de myndigheter som är utpekade enligt krisberedskapsförordningen, enskilt och i samverkan, ska lösa fyra uppgifter inom ramen för den gemensamma planeringen. Även övriga aktörer i samverkansområdena bör delta i arbetet och verka för att uppgifterna löses. Uppgifterna presenteras i figur 1.

Som stöd för att lösa uppgifterna finns ett antal grundläggande frågeställningar. De bör kompletteras med mer specifika frågeställningar utifrån aktuell inriktning och relevanta kunskapsunderlag för samhällsskydd och beredskap. Slutsatser från nationell risk- och förmågebedömning (NRFB) ska beaktas och omhändertaras som specifika frågeställningar. Därutöver kan andra specifika frågeställningar behöva beaktas utifrån aktuella inriktnings- och kunskapsunderlag för området, t.ex. aktörernas risk- och sårbarhetsanalyser.

1) Uppnå en god förståelse för och samlad bild av risker, hot och förmågor inom samhällsskydd och beredskap.

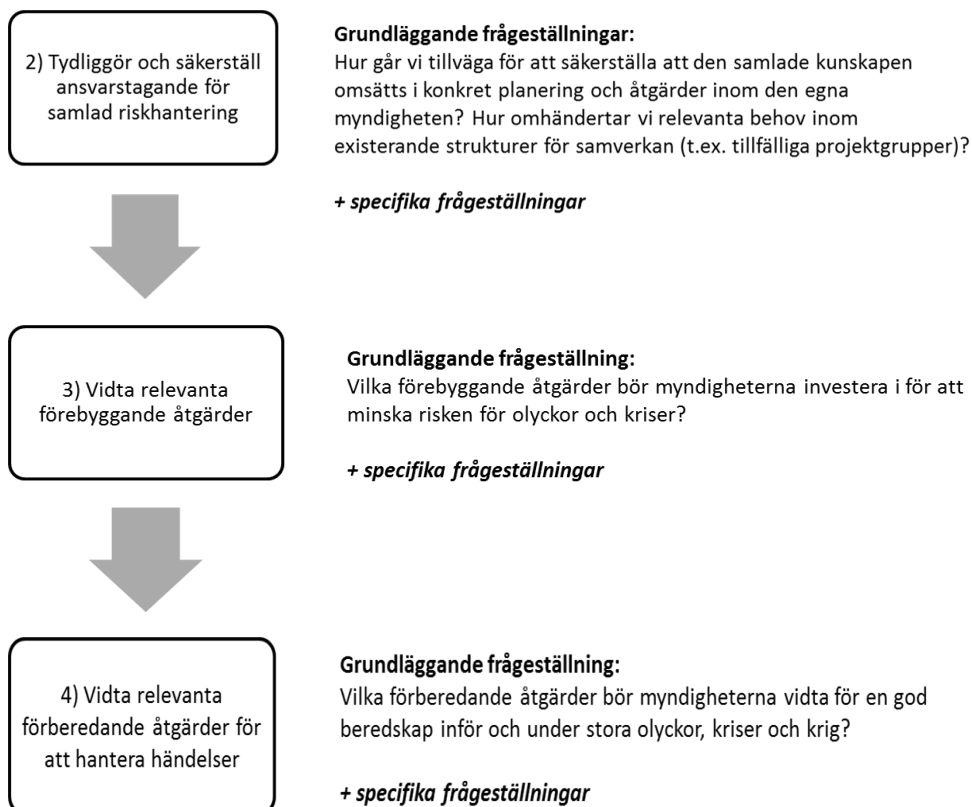
Grundläggande frågeställning:

Finns det inom samverkansområdet en god och enhetlig bild av de risker, sårbarheter, hot och förmågebehov som är relevanta för myndigheternas ansvarsområde?

+ *specifika frågeställningar*

³ Se Budgetproposition för 2016, utgiftsområde 6, Försvar och samhällets krisberedskap, s. 14f, s.77, samt bilaga 1: Övergripande mål

Figur 1: Uppgifter som samtliga samverkansområden ska lösa inom ramen för den gemensamma planeringen.

Tanken är att uppgifterna och frågeställningarna ska behandlas gemensamt. Samtliga myndigheter i ett samverkansområde behöver inte nödvändigtvis vara involverade i det praktiska arbetet för att lösa ut uppgifter och besvara frågeställningar. Det viktiga i sammanhanget är att det praktiska arbete som utförs stäms av med övriga i samverkansområdet.

Myndigheterna inom respektive samverkansområde bör gemensamt ta fram en plan för hur de relevanta frågeställningarna ska besvaras. MSB avser att under 2016 arbeta vidare för att ta fram metodstöd för hur detta arbete ska genomföras.

2.1.3 Inriktning för arbetet inom samverkansområdena

Det myndighetsgemensamma arbetet inom samverkansområdena ska utgå från inriktningar och underlag med bäring på samhällsskydd och beredskap. Krisberedskapsförordningen och den övergripande inriktningen för samhällsskydd och beredskap lägger grunden för arbetet. MSB:s förslag till syfte, mål och uppgifter som börjat behandlas och formuleras i denna rapport är tänkt att utgöra ett konkret ramverk och handfast stöd för hur det gemensamma arbetet ska bedrivas.

2.2 Ordförandeskap

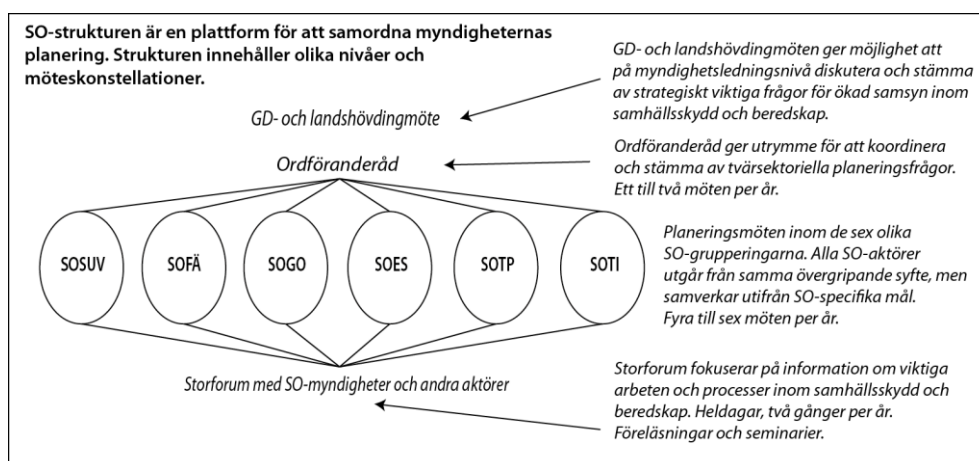
2.2.1 Ordförande

Översynen påvisar att styrningen av samverkansområdena behöver utvecklas och att ett drivande ordförandeskap är en framgångsfaktor för det gemensamma arbetet. MSB har i uppgift att i samverkan med de myndigheter som ingår i samverkansområdena, utveckla formerna för arbetet i samverkansområdena. Flera myndigheter lyfter i översynen att MSB, förutom att driva arbetet, även bör stå för förvaltning och administration av det gemensamma arbetet i samverkansområdena. Det har även påpekats att den som innehar ordförandeskapet bör kunna tillsätta resurser samt ha tid och kunskap att driva arbetet. Ett permanent ordförandeskap skulle ge kontinuitet och öka möjligheter till fördjupad samverkan över samverkanområdesgränserna. MSB har vägt samman de synpunkter och förslag som lämnats när det gäller ordföranderollen och har stannat vid att det mest effektiva sättet är att MSB går in som ordförande i samtliga samverkansområden. Genom en sådan ordning kan MSB i praktisk mening samordna stödet till samverkansområdena och samtidigt driva och utveckla samverkanfrågor. MSB avser genom ordförandeskapet verka för ändamålsenliga samverkansområden med fungerande förankring och en ökad tvärsektoriell samverkan.

2.2.2 Vice ordförande

Förtjänsterna med ett roterande ordförandeskap, till exempel att engagemang och arbetsfördelning sprids bland fler, kan tillgodoses genom ett roterande vice ordförandeskap. Några myndigheter lyfte i översynen risken att MSB som ordförande blir allt för drivande i egna sakfrågor. Denna risk kan begränsas genom en vice ordförande från en annan myndighet. Förslaget att det ska vara frivilligt och gärna längre än ett år, bygger på önskemål från myndigheterna kring att det krävs engagemang för uppgiften och att en längre period ger kontinuitet.

2.3 Mötesformer inom SO-strukturen

Figur 2: Förslag till ny SO-struktur.

2.3.1 GD- och landshövdingemöte

GD- och landshövdingemöte kvarstår, med syfte att på myndighetsledningsnivå diskutera och stämma av strategiskt viktiga frågor för ökad samsyn inom samhällsskydd och beredskap.

2.3.2 Planeringsmöten inom respektive samverkansområde

Idag genomförs olika antal möten på olika sätt, och med olika syften inom ramen för respektive samverkansområde. Mötena leder till kunskapshöjning och nätverkande, men det är svårt att påvisa vidare effekter av detta. MSB:s förslag är att dessa möten får ett mer strategiskt fokus och att antalet mötestillfällen blir färre.

Målen för respektive samverkansområde föreslås ensas med det övergripande syftet för samverkansområdenas arbete.⁴

Uppdraget för myndigheterna blir att gemensamt inom respektive samverkansområde lösa uppgifterna enligt ovan (se figur 1). Detta innebär att tolka inriktande underlag och ta fram en plan för att besvara relevanta frågeställningar. Aktiviteterna inom samverkansområdet bör utformas därefter. Fokus för mötena bör vara att dela information och göra avstämningar som behövs för att kunna besvara relevanta frågeställningar.

Utsedd myndighetsrepresentant ska ha mandat och kompetens att företräda och förmedla myndighetens ståndpunkter, men även att sprida kunskap i den egna myndigheten. Förslagsvis inbjuds även avdelningschefer (motsvarande) att medverka vid två av samverkansområdenas planeringsmöten varje år för att säkerställa att respektive myndighet har möjlighet att internt förankra och omhänderta den planering som sker vid dessa möten. På så sätt integreras dagens "Mötesplats SO – Chef" i samverkansområdenas ordinarie planeringsmöten. Den sammanlagda tiden som läggs på planeringsmöten inom respektive samverkansområde bör understiga dagens nivå, lämpligt antal är 4-6 mötestillfällen per år.

Workshopar, studiebesök, information om andra viktiga processer, etc. bör *inte* ta tid från de möten där hela samverkansområdet deltar. Motsvarande aktiviteter görs istället inom ramen för arbetsgrupper eller storforum.

Ambitionen är att effektivisera och minska antalet möten inom respektive samverkansområde. Respektive samverkansområde beslutar om i vilken mån som det finns behov av mötesformer av typen arbetsutskott för det förberedande och praktiska arbete mellan SO-mötena.

⁴ Förslag till mål ges av Bilaga 2: Specifika mål

SO-specifika arbetsgrupper kommer att fortsätta att kunna finnas för att omhänderta behov och frågeställningar som endast berör myndigheterna i samverkansområdet.

Grundprincipen vad gäller finansiering av arbetet i samverkansområdena är att myndigheterna själva ska stå för sina kostnader. Detta innebär att planeringsmöten först och främst ska hållas i deltagande myndigheters lokaler och att deltagare står för resa och logi för resor till och från möten.

MSB kommer för 2017, för att underlätta administrationen kring mindre kostnader, att stå för kostnader som är direkt kopplade till planeringsmöten såsom förtäring och lokalhyra vid behov.

För att bidra till den samverkan som är en uppgift i krisberedskapsförordningen 10§, kommer MSB tillfälligt att under 2017 stå för resor och logi för kommun-, landstings- och frivilligrepresentanter i anslutning till planeringsmöten.

2.3.3 Storforum

MSB arrangerar årliga möten i storforum (Mötesplats SO) med fokus på information om aktuella frågor. MSB:s förslag är att dessa möten kvarstår som tillfälle för erfarenhetsutbyte och förmedla information. Möten i storforum arrangeras efter behov för att förmedla information och kunskap som är relevant för samtliga samverkansområden. Förslagsvis sker detta i form av två heldagar per år med föreläsningar och seminarier. Alla relevanta aktörer bör bjudas in, även sådana som är med i arbetsgrupper, men inte är adjungerade i ett samverkansområde. Fokus bör ligga på information och diskussion om viktiga frågor och åtgärder för samhällsskydd och beredskap. Här kan t.ex. NRFB, 2:4-inriktning, forskningsresultat och initiativ inom EU och på internationell nivå komma att behandlas.

MSB arrangerar och står för direkta kostnader i anordnande av storforum. Mötesdeltagare bekostar egna resor och uppehålle.

2.3.4 Ordföranderåd

Ordförandemöten genomförs idag med syfte att diskutera gemensamma frågor och stödet från MSB. MSB:s förslag är att denna typ av möten ersätts med en gruppering för att bättre kunna ta hand om behov av koordinering mellan samverkansområdena, vilket var något som lyftes av flera myndigheter i översynen av samverkansområdena. Grupperingen – med arbetsnamnet ordföranderåd – ska säkerställa att frågor och behov som berör flera samverkansområden ska kunna tas om hand. Arbetet inkluderar att koordinera och behandla behov av arbetsgrupper, samt informationsbehov kopplat till storforum.

Ordföranderådet ska bestå av representanter från ordförandemyndigheten MSB samt samtliga vice ordförande i samverkansområdena. För att främja

samsyn och koordinering företräder man som ordförande eller vice ordförande samverkansområdet i första hand, och i andra hand den egna myndigheten. Möten sker en till två gånger om året.

2.3.5 MSB:s stöd till samverkansområdena

I översynen framhölls det stöd som MSB gav till samverkansområdena som viktigt för arbetet. MSB avser att ge ett ökat och sammanhållande stöd till samtliga nivåer i SO-strukturen. Detta inkluderar att förbereda agenda till ordföranderåd, stödja det löpande arbetet i respektive samverkansområde, att vid behov stödja arbetet som görs i olika arbetsgrupper och att utgöra en sammanhållande länk mellan de olika nivåerna i SO-strukturen.

MSB avser även att följa och vid behov lyfta arbetet som görs i forum och nätverk som inte är formellt knutna till samverkansområdena, men vars arbete kan vara relevant för SO-strukturens arbete (se kapitel 3). Tvärsektoriella arbetsgrupper och nätverk).

3. Tvärsektoriella arbetsgrupper och nätverk

MSB:s förslag är att frågor och teman som är relevanta för flera samverkansområden ska behandlas i tvärsektoriella arbetsgrupper. Arbetsgrupperna ska vara behovsstyrda, tidsbegränsade och relatera till samhällsskydd och beredskap.

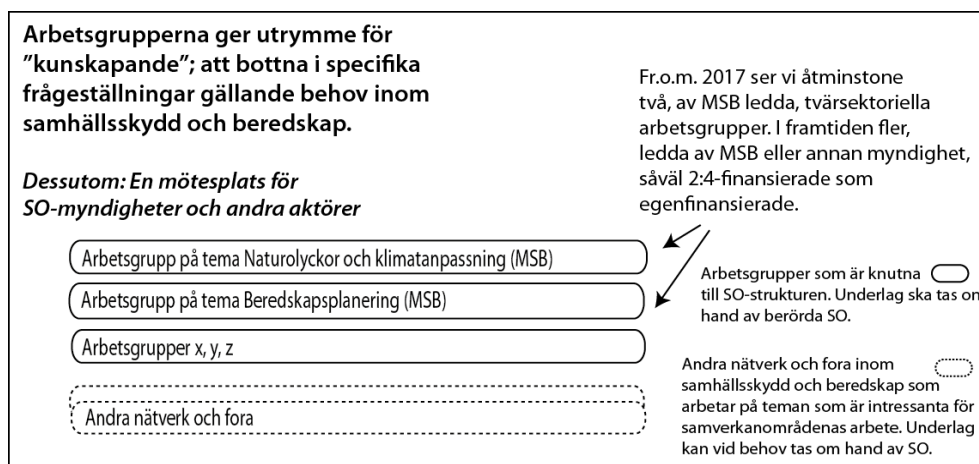
Skapandet av en tvärsektoriell arbetsgrupp ska ske genom initiativ från en eller flera SO-myndigheter. Behov av arbetsgrupper ska stämmas av inom och mellan samverkansområdena på lämpligt sätt, men med slutgiltigt beslut och koordinering på ordföranderådet.

Arbetet i en tvärsektoriell arbetsgrupp ska hållas samman av en SO-myndighet. Resultat från arbetsgruppens arbete ska komma samverkansområdena till del och vara ett stöd för den planering som sker i samverkansområdena.

MSB har för 2017 och framåt identifierat behov av tvärsektoriellt arbete på temana:

- *Gemensamma frågor och utmaningar inom planering inför höjd beredskap*
- *Naturolyckor och klimatanpassning*

3.1 Tvärsektoriella arbetsgrupper knutna till SO-strukturen

Figur 3: Tvärsektoriella arbetsgrupper och andra nätverk och kopplingen till SO-strukturen. 2017 och framåt.

En framgångsfaktor som lyfts fram i översynen och i andra sammanhang är att myndigheterna i samverkansområdena ges utrymme att på ett effektivt sätt

behandla tvärsektoriella frågeställningar. MSB:s förslag är att detta behov omhändertas genom inrättande av ad hoc-baserade tvärsektoriella arbetsgrupper med flexibla och behovsstyrda arbetsformer. De tvärsektoriella arbetsgrupperna ges generell inriktning från myndigheterna i samverkansområden.

Syftet med en tvärsektoriell arbetsgrupp är att myndigheter från flera samverkansområden och andra relevanta aktörer, ges möjlighet att gemensamt ta fram kunskap utifrån en frågeställning och tema med relevans för samhällsskydd och beredskap. Från ett SO-perspektiv handlar det i stor utsträckning om att skapa utrymme för att botten i och ge svar på specifika frågeställningar som SO-myndigheter efterfrågar. En tvärsektoriell arbetsgrupp ska vara behovsstyrd och finnas till under den tid som krävs för att besvara en frågeställning. Underlag som tas fram ska vara till nytta för aktörer och användas som stöd för planering inom SO-strukturen. Det är därför viktigt att arbetet relaterar till samverkansområdenas uppgifter, se figur 1. Ett ytterligare syfte är att frigöra tid för planering på SO-mötena. Den typ av "kunskapande" som sker i en tvärsektoriell arbetsgrupp ska alltså inte ske inom ramen för respektive samverkansområde.

En arbetsgrupps specifika form och funktion kommer att variera beroende på frågeställning. Det kan handla om gemensam analys, gemensamma workshoppar eller utbildningar, övningar, studiebesök, etc. De tvärsektoriella arbetsgrupperna ska bestå av sakkunniga inom området från de myndigheter som berörs av arbetet, vilket därigenom leder till direkt nytta för den egna organisationen. Även andra relevanta aktörer, som inte är utpekade eller adjungerade till samverkansområdena men vars ansvarsområde eller expertis är relevant för att besvara frågeställningar, bör vid behov ges möjlighet att medverka i en arbetsgrupp.

Skapandet av en tvärsektoriell arbetsgrupp sker genom initiativ från en eller flera SO-myndigheter, en av myndigheterna utses att vara sammankallande. Detta innebär att den myndighet som är bäst lämpad för uppgiften, kommer att leda arbetet i en arbetsgrupp. Behovet av en tvärsektoriell arbetsgrupp, och vilka som ska ingå i en sådan, stäms av inom och mellan samverkansområdena på lämpligt sätt. Ordföranderådet har en viktig roll att koordinera och behandla vilka teman och arbetsgrupper som är särskilt viktiga att följa under en period. En viktig uppgift för ordföranderådet blir att säkerställa att de tvärsektoriella arbetsgrupperna inte blir för många eller arbetar med samma typ av frågor. I detta har även MSB:s stöd en viktig sammanhållande roll.

Förslag till teman

Utifrån de prioriterade områden som regeringen har pekat på, har MSB för 2017 och framåt identifierat behov av besvara frågeställningar på temana:

- Gemensamma frågor och utmaningar inom planering inför höjd beredskap
- Naturolyckor och klimatanpassning

Även andra teman och tillhörande arbetsgrupper kan bli föremål för tvärssektoriell samverkan under 2017 och framåt. Arbetet med detta fortsätter under 2016.

3.2 Synergier med befintliga nätverk och fora

Det finns i dagsläget hundratals fora och nätverk på nationell nivå inom vilka många av myndigheterna i samverkansområdena deltar. Den långsiktiga ambitionen är att de fora som är relevanta för arbetet inom samverkansområdena vid behov kopplas till SO-strukturen. MSB ser därigenom också att eventuellt dubbelarbete undviks och att synergier kan uppstå. Vissa nätverk bör på sikt kunna avvecklas och deras syfte uppnås genom samverkansområdenas verksamhet.

Bilaga 1: Övergripande mål

MSB:s förslag är att de övergripande mål som planering ska verka för att uppnå likställs med de mål som regeringen satt upp för arbetet med krisberedskap.

Målen för krisberedskapsarbetet – som förtydligades i budgetpropositionen för 2015 – indelas i ett förebyggande och ett hanterande perspektiv. Med dessa utgångspunkter ska målen för krisberedskapen vara:

- att minska risken för olyckor och kriser som hotar vår säkerhet,
- att värna människors liv och hälsa samt grundläggande värden som demokrati, rättssäkerhet och mänskliga fri- och rättigheter genom att upprätthålla samhällsviktig verksamhet och hindra eller begränsa skador på egendom och miljö då olyckor och krissituationer inträffar.

Arbetet med krisberedskapen ska även bidra till att minska lidande och skadeverkningar av allvarliga olyckor och katastrofer i andra länder. Krisberedskapsarbetet utgör också en grundläggande förutsättning för arbetet med det civila försvaret.⁵

Arbetet inom samverkansområden relaterar också till höjd beredskap. Därför kompletteras målen för krisberedskapen i detta sammanhang av mål för det civila försvaret.

Målet för det civila försvaret ska från och med 2016 vara att

- värna civilbefolkningen,
- säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna och
- bidra till Försvarsmaktens förmåga vid ett väpnat angrepp eller krig i vår omvärld.

Myndigheterna inom respektive samverkansområde konkretiserar dessa mål med egna målformuleringar (se bilaga 2).

Givna utgångspunkter

Utgångspunkterna för arbetet i samverkansområdena ges av det syfte, de uppgifter och frågeställningar, samt de styrande dokument som anges i rapportens kapitel 2.1.

⁵ Budgetproposition för 2016, utgiftsområde 6, Försvar och samhällets krisberedskap, s.77

Ett systematiskt och målinriktat handlande

Det finns inget slutdatum för arbetet som sker inom samverkansområdena. Myndigheterna i samverkansområden behöver löpande lösa uppgifter och besvara frågeställningar. Det är viktigt att samtliga uppgifter och relevanta frågeställningar går igenom. Inriktning och åtgärder kommer däremot att variera och behöva revideras utifrån dagsläge och aktuella behov.

Generella tidsramar för uppstart och uppföljning av samverkansområdenas arbete kommer att tydliggöras under 2016. Denna process för samverkansområdenas arbete behöver synkroniseras med andra viktiga och inriktande processer inom samhällsskydd och beredskap. Gemensamt och enskilt kan vi tillvarata de möjligheter till samverkan och planering för krisberedskap och höjd beredskap som ges i samverkansområdena.

Bilaga 2: Specifika mål

Med termen ”händelser” nedan avses sådana händelser, tillstånd eller företeelser som i sig utgör eller omedelbart kan leda till olycka, kris eller krig, i fredstid eller vid höjd beredskap.⁶

SOES

Nuvarande mål

Ekonomisk säkerhet (SOES) arbetar för att enskilda individer, företag och det allmänna ska ha tillgång till och förtroende för att samhällets betalningar fungerar och systemen för att betala varor och tjänster fungerar. Syftet är att förebygga allvarliga störningar och minska konsekvenser av händelser som kan få allvarliga samhällspåverkande effekter.

Förslag till nytt mål

Målet med den gemensamma planeringen inom Ekonomisk säkerhet (SOES) är att stärka ansvariga aktörers förmåga att förebygga och hantera händelser som innebär störningar i system för att betala varor och tjänster.

SOFÄ

Nuvarande mål

Farliga ämnen (SOFÄ) syftar till att förstärka aktörernas förmåga att förebygga, hantera och lära av händelser med farliga ämnen i fredstida krissituationer och under höjd beredskap.

Förslag till nytt mål

Målet med den gemensamma planeringen inom Farliga ämnen (SOFÄ) är att stärka ansvariga aktörernas förmåga att förebygga och hantera händelser med farliga ämnen.

SOGO

Nuvarande mål

Geografiskt områdesansvar (SOGO) syftar till att utveckla förmågan att utöva det geografiska områdesansvaret på lokal, regional och central nivå.

⁶ Detta är ett förslag till definition av termen händelse, som ligger i linje med skrivningar i den övergripande inriktningen av samhällsskydd och beredskap. Se även ”Övergripande inriktning för samhällsskydd och beredskap” (MSB 2014-1942), s.8ff

Förslag till nytt mål

Målet med den gemensamma planeringen inom Geografiskt områdesansvar (SOGO) är att stärka aktörers förmåga att utöva det geografiska områdesansvaret vid händelser på lokal, regional och central nivå.

SOSUV

Nuvarande mål

Skydd, undsättning och vård (SOSUV) identifierar brister i samverkan, prioriterar och åtgärdar gemensamt dessa för att förstärka förmågan att hantera fredstida krissituationer och höjd beredskap inom området skydd, undsättning och vård.

Förslag till nytt mål

Målet med den gemensamma planeringen inom Skydd, undsättning och vård (SOSUV) är att stärka ansvariga aktörers förmåga att hantera händelser utifrån perspektivet skydd, undsättning, vård.

SOTI

Nuvarande mål

Teknisk infrastruktur (SOTI) ska verka för att identifiera och analysera brister och sårbarheter inom teknisk infrastruktur, initiera åtgärder samt stödja och samverka med samhällets aktörer.

Förslag till nytt mål

Målet med den gemensamma planeringen inom Teknisk infrastruktur (SOTI) är att stärka ansvariga aktörers förmåga att förebygga och hantera händelser som innebär störningar i teknisk infrastruktur.

SOTP

Nuvarande mål

Transporter (SOTP) arbetar förebyggande genom kunskapsuppbyggnad, planering och samverkan för att bidra till att upprätthålla samhällsviktig transportverksamhet.

Förslag till nytt mål

Målet med den gemensamma planeringen inom Transporter (SOTP) är att verka för att ansvariga aktörer har förmåga att förebygga och hantera händelser som innebär störningar i samhällsviktig transportverksamhet.